

Leto: II.

Maribor, četrtek 2. junija 1921.

Številka: 122.

Westna hranilnica v Mariboru in „Stražini“ napadi.

Od časa, ko je ministrstvo notranjih zadev razveljavilo in razpustilo nepostavne in proti pravilom izvoljen klerikalni odbor mestne hranilnice v Mariboru, so napadi na ta zavod dnevna duševna hrana »Straže« in njenih čitatelev.

Da se občinstvo informira, koliko podlage imajo ti »Stražini« napadi na naš največji obmejni denarni zavod, ki mnogokrat pozivajo naravnost ali pa med vrstami na bojkot s prozornim namenom, da se hranilnici in s tem mestu Mariboru in njega davkoplačevalcem, ki so, kakor »Straža« to dobro ve, skoraj izključno neklerikalnega mišljenja, škoduje, hočemo v kratkem podati resnico o stanju mestne hranilnice v Mariboru:

Mestna hranilnica v Mariboru, ki je bila ustanovljena leta 1859., je eden najstarejših denarnih zavodov na Spodnjem Štajerskem. Uprava tega zavoda je bila od ustanovitve pa do leta 1919. izključno v nemških rokah, dasi ravno so bili vlagatelji po večini Slovenci iz Maribora in okolice. Mesto Maribor je prevzelo ob ustanovitvi, kakor to določa hranilnični regulativ iz leta 1844. jamstvo za zavod ter tega jamstva vključ »Stražinemu« zagotovilo brez dovoljenja ministrstva ne more odkloniti. Mesto Maribor in njegovo prebivalstvo torej jamči v svojo davčno močjo za vloge in torej tudi za vsa vojna in predvojna posojila, kakor je podpisal nemški odbor, kakor vlog. Ako torej občinski odbor mesta Maribor danes jamstvo za mestno hranilnico odkloni in vlada to odklonitev potrdi, tedaj mora mesto Maribor najprej založiti denar za vsa vojna in predvojna posojila, katera so se podpisala od nemškega odbora in postane s to zalogo hranilnica največji in najbolj fundiran denarni zavod v Sloveniji, čegar rezerve bi kot pri nobeni drugi regulativni hranilnici v Sloveniji po današnji vrednosti znašale najmanj 15 milijonov kron, torej eno tretjino vložnega imetja.

Kaj bodo pa k temu rekli mariborski davkoplačevalci, nam bo gotovo »Straža« v eni prihodnjih številka natančneje razložila, saj »Straža« brez toliko in toliko napadov na dobrodelen denarni zavod, kakor je mestna hranilnica v Mariboru, ki se slučajno ne nahaja v rokah njeni pristašev, ne more izpolniti niti ene številke svojih predalov.

Ko je leta 1919, prešla mestna hranilnica v Mariboru v slovensko upravo, se je njeno stanje nahajalo res v precej obupnih razmerah. Od 42 milijonov kron vlog, je bilo okrog 16 milijonov kron naloženih v hipotekah (zemljiških kreditih), kateri so, če dolžnik izpolnjuje svoje obveze, neodpovedljivi, okrog 26 milijonov kron pa je bilo naloženih v vojnih in predvojnih papirjih, kateri se tudi niso mogli realizirati. Gotovine ni bilo skoraj nobene, ker so nemški vlagatelji že v času od preporata pa do časa, ko je hranilnica prešla v slovensko upravo, odnesli vso gotovino v Avstrijo, tako, da je bila hranilnica vsled teh izvanrednih razmer primorana omejiti izplačila vlog na manjše zneske, kakor so to takrat prakticirali pa naročilu vlade pač skoraj vsi denarni zavodi v Sloveniji.

Nemurnostni zavodi v Sloveniji. Neumornemu trudu gerenta dr. Irigolice ter urednikov hranišnice Stuheca v Vodeba, ob katere se častita »Straža« tako rada in s nasladi obrega, se je s požrtvovalnim delom posrečilo izpolniti milijonske vloge, s katerimi je bil mogoče ustreči vsaj deloma željam vlagateljev. Osebnosti in pismene intervencije so prinašale dan na dan nove vloge, tako, da se je s časom lahko zadovoljilo vsem zahtevam in je hranišnica danes v stanu izplačati vloge v vsakem znesku, ker ima več milijonov mobilnega kapitala na razpolago. Ustanovilo se je kreditno društvo, ki je začelo poslovati s skromnimi sredstvi.

Radikalec dr. Sršklč proti muslimanom.

LDU Beograd, 31. maja. Današnja popoldansko sejo ustavotvorne skupščine je ob 16.15 uri otvoril podpredsednik dr. Salihbeg Hrasnica. Nato je govoril radikalec dr. Srškić, ki je izvajal, da je vlada sklenila sporazum samo z enim delom muslimanov, ki zastopajo približno 100.000 meščanskih muslimanov, da pa ni vpoštevala tudi kmetov in da agrarna reforma sploh ni vpoštevala razmer in odnošajev bosanskega kmeta, ker ni ničesar storila v zadevi onih kmetov, katerim je bila odvzeta zemlja. Govornik izjavlja, da tudi današnja ustava ni uredila tega vprašanja. Nato povzame besedo poslanec Kurbegović, ki polemizira z izvajanjem poslanca Popovića glede socialnih naredb in agrarne reforme. Posl. Vladimir Pušenjak (Jugoslov. klub) govori o razlastitvi veleposestev, o agrarni reformi in o odškodnini ter izjavlja, da boglosoval proti vladnemu načrtu ustave, ker so ta vpra-

Muslimani izstopijo iz vlade?

LDU Beograd, 31. maja. Današnji govor radikalca Srškića je izazvao u muslimanskom klubu silno ogorčenje. Se med sejo konstituante so muslimani odšli u svoje klubne prostore, kjer so sklenili, da bo poslanec Kurbegović od-

Stajerska za združitev z Nemčijo.

TIP Gradec, 31. maja. Danes se je vršila izredna seja štajerskega deželnega zbora, ki je stala pod vtisom plebiscitnega izida na Salzburškem. Deželni zbor je 7. aprila sklenil, da se vrši glasovanje na Štajerskem ob istem času kakor na Salzburškem, t. j. 29. maja. Pozneje je glasovanje preložil, ker ni bilo gotovo, ali bo Salzburška glasovala. Zato je sedaj nastopilo vprašanje, kedaj naj glasuje Štajerska. Na današnji seji se stavljal poslanec dr. Hübler (velenemec) predlog, naj se rok za glasovanje določi na dne 3. julija, ako ne bo do tega časa izvršeno glasovanje po vsej državi. O tem predlogu se je vršila daljša debata. Za krščansko-socialno stranko je izjavil dr. Ahrer, da bo glasovala za ta predlog.

Ceško odlikovanje Pašića.

LDU Beograd, 1. junija. Cehoslovaški poslanik Kalina je včeraj posetil ministrskega predsednika Pašića in mu izročil vojni križec, s katerim ga je odlikoval predsednik češkoslovaške republike Masaryk.

Dr. Beneš o važnosti francosko-angleškega sporazuma.

DKU Pariz, 31. maja. Češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš, ki se je danes podal v London, je izjavil dopisniku lista »Petit Parisien«, da je za mir in obnovo Evrope neobhodno potrebna zveza med Anglijo in Francijo. Sporazum med obema velesilama je podlaga za politiko onih držav centralne Evrope, ki so nastale ali so bile povečane vsled mirovnih pogodb in ki se spirajo pri svoji notranji konsolidaciji na francosko in na angleško demokracijo. Zadnja kriza v Črni Sleziji pa je pokazala, da je zavest te skupnosti med obema državama še premalo razvita. Pri izvrševanju mirovne pogodbe morajo države, nastale iz razpadle avstro-ogrske monarhije, rešiti še marsikatero vprašanje. Mčb in vzrast narodov Srednje Evrope kakor tudi male antante je odvisna od ojačenja tega prijateljstva.

Nemci napadajo v Gornji Šleziji.

DKU Varšava, 31. maja (Brez-
žično). Kakor javljajo zadnje vesti iz
Gornje Slezije, so Nemci v noči od 28.
na 29. maja napadli na treh različnih
mestih. Poljske cete so te napade od-
bile, 30. maja so se boji nadaljevali.

šanja v njem slabo rešena in ker ustava ne odgovarja kmetskim interesom. Govornik zahteva, naj se 3. oddelek vrne ustavnemu odseku. Demokrat Mihajlo Kurtović zahteva, naj se agrarna reforma izvede tudi v južni Srbiji. Poslanec Nikola Divljak polemizira z muslimani radi njihovih zahtev glede agrarne reforme v Bosni in graja sporazum, ki ga je bila vlada sklenila z njimi. Komunist Peter Cvetković govori o osemurnem delavniku in o delavskem nadzorstvu. Radikalec Lazarevič izjavlja, da bo glasoval proti odredbam v agrarni reformi. Poslanec Škulj zahteva, naj se uredi poleg kmetskega vprašanja tudi vprašanje domače obrti. Radikalec Lazar Grujić govori o agrarnem vprašanju in o delavskem zavarovanju ter predlaga k tozadevnim odredbam izpremembe. Seja je bila končana ob 21.10. uri. Naslednja jutri ob 9. uri zjutraj.

govoril na Srskičeva izvajanja. V nekaterih poslanskih krogih se je govorilo, da bosta muslimanska ministra dr. Karamehmedović in dr. Spaho še nocoj demisijsirala. Doslej pa se še ni izvedelo, da bi bil kateri podal ostavko.

Enako izjavo je podal zastopnik samostojne kmetijske zveze. Za socialne demokrate je govoril dež. svetnik Machold in izjavil, da socialno-demokr. stranka priznava veljavnost državnega zakona o glasovanju, kateri ne predvideva plebiscita po deželah. Ako pa pride do predlaganega glasovanja, se ga socialni demokrati udeležijo. Na to je bil predlog sprejet & glasovi velikonemcev, kmetijske zveze in krščanskih socialcev. Zvečer se je vršila na Trgu svobode velika manifestacija, prirejena po vsenemški zvezi in „Südmarki“. Govorniki raznih strank so poudarjali svoje simpatije do Salzburžanov in edinost z njimi v borbi za priključitev.

Rusija proti Perziji.

LDU London, 31. maja. "Times" javljajo iz Teherana, da je ruska vlada uradno protestirala proti navzočnosti angleških častnikov pri perzijskih četah in proti reorganizaciji teh čet po angleških častnikih.

Iz seje deželne vlade slovenske.

LDU Ljubljana, 1. junija. (Seja
deželne vlade dne 30. maja t. l.) Nav-
zoči so poleg dosedanjih članov vlade
tudi podpredsednik deželne vlade, go-
spod Dobnik, poverjenik za kmetijstvo
Demšar in poverjenik za javna dela,
Jamnik. Mestnim občinam Ljubljane, Ma-
ribora in Ptuja se dovoli pobiranje obč.
doklad in nekaterih občinskih davščin.
Naredba se objavi v „Uradnem listu“.
Vse agende urada za zaščito beguncev
preidejo s 1. junijem na poverjeništvo
za socialno skrbstvo. Redne begunske
podpore se ukinejo s 30. jun. t. l., izvmiši
podpore, ki se plačujejo dobrodel. zavo-
dom za oskrbo begunskih sirot in hiralcev.
Nato se izvršijo razna imenovanja. Ker
je novoimenovani ravnatelj zdravilišča
v Rogški Slatini resigniral na svoje
mesto, se bo ravnateljsko mesto na
podlagi prejšnjega razpisa oddalo v
prihodnji seji deželne vlade.

Italljanske nade.

TIP Rim, 31. maja. Listi razpravljajo v zvezi z vladno izjavo o trg. pog. z Jugoslavijo o jugoslov. separatistih ter skušajo dokazati, da se bliža razpad Jugoslavije.

in je danes eden najpriljubljenejših denarnih zavodov za trgovce in obrtnike v Mariboru, kateri dobijo pri tem zavodu hitro in po ceni kredit in kateri jim preskrbuje vse kontokorentne posle, tako, da je že danes več kot gotovo, da postane v kratkem času vir velikih dohodkov za hranilnico in tako koristi mestu Mariboru in njega prebivalstvu, ker se po hranilničnih pravilih steka 50 odst. čistega dobička v korist mesta Maribor, s čemur se zmanjšajo doklade davkoplačevalcem. Ustanovil se je hipotečni zavod, ki ina že danes po preteku komaj polletnega delovanja nad 4 milijone kron svojih in 4 in pol odst. zastavnice v prometu, ki uživa sirotinsko varnost, ter je izdal že nad 6 milijonov pupilarnovarnih zemljiških kreditov po 4 in pol odst.

Omeniti pa moramo, da vse to ni ni-
ti najmanjša zasluga gospodov okrog
»Straže«, ki, dokler je bila hranilnica
v njihovih rokah, v odborovih sejah
mesne hranilnice niso imeli drugega
dnevnega reda, kakor »uradniško
vprašanje« o čemur se še danes lahko
vsako iz zapisnikov prepriča, ampak
zasluga tistih uradnikov, ki jih
»Straža« smatra za nesposobne. Nobe-
den izmed takratnih odbornikov se ni
interesiral, kako hranilnica stoji, od-
kod dobiva denar, da izplačuje vloge,
na kak način bi bilo mogoče njeno sta-
nje izboljšati in tako dalje. Glavni
njihov interes je bil zmanjšati urad-
niku, kateri ni trobil v njihov rog, nje-
gove itak bore prejemke, mu na ta na-
čin izpodkopavati eksistenco pri zavo-
du in na to nastaviti uradnike, ki bi
bili slepo orodje »Stražinih« somišlje-
nikov. »Stražin« odbor je hotel z odtr-
gljaji na plači, kateri pa po hranilni-
čnih knjigah ne znašajo niti 220.000 K
ampak samo eno ničlo manj, toraj K
22.000, sanirati 12 milijonov, oziroma
kakor »Straža« sama trdi, 17 milijonov
vojnih in 12 milijonov predvojnih po-
sojil. Brez dela, truda in napora pa
se tako velik zavod, kakor je mestna
hranilnica v Mariboru, ne da sanirati
samo z uradniškim vprašanjem.

Da vidimo vso nekorektnost »Straže« in njenih neutemeljenih napadov, navedemo njeno sodbo o mestni hranilnici, ko jo je še upravljal klerikalni odbor. »Straža« z dne 7. februarja 1921. piše dobesedno: V mestni hranilnici v Mariboru se vloge izplačujejo sedaj brez odpovedi. Poprej se je hranilnica morala posluževati odpovednih rokov, ker so razni nemški vlagatelji dvignili ob prevratu velike svote in jih naložili v Gradcu. To zdaj bridko obžalujejo, ker je danes 100 avstrijskih kron vrednih komaj 20 jugoslovenskih in izgubijo ti nesrečneži danes štiri petine svojega premoženja. Mestna hranilnica v Mariboru je popolnoma varen denarni zavod, ker jamči mesto Maribor za vloge z vsem svojim premoženjem. Zato je hujskanje (»Straža« si naj ta svoj članek dobro zapomni, ter se tudi po njem ravna, ako je do sledna) zoper zavod vse obsodbe vredno in se bode vse take hujskače sodnijsko preganjalo. Kdor se torej zaganja v sedanje vodstvo hranilnice, stori to radi tega, ker ne pozna razmier ali pa radi tega, ker mu je strankarstvo več, kakor koristi hranilnice.« »Straža« z dne 4. marca 1921 piše dalje pod zaglavjem »Varnost mariborske mestne hranilnice«, da je mestna hranilnica v Mariboru edini sirotinsko varen denarni zavod, ki nudi vlagateljem pupilarno varnost.

Teden dni pozneje pa, ko je bil razpuščen klerikalni odbor, kateri pa še takrat niti ni oddal poslovskega novembra gerentu in je torej nosil še vso odgovornost za hranilnično poslovanje, je stala mestna hranilnica že »ob robu propada«, kajti »Straža« z dne 11. marca 1921 piše: »Mestna ali poprejš občinska hranilnica v Mariboru na Slomškovem trgu je bila nekdanj najvarnejši denarni zavod v Mariboru. zdaj pa stoji, žalibog, ob robu propada. Nekdanji nemški odbor je namreč kupil za 12 milijonov kron raznih avstrijskih državnih in drugih papirjev, ki

zdaj ne nesejo niti vinarja obresti in ki zdaj niti dva in pol milijona kron niso vredni. Poleg tega je hranilnica vzela za 17 milijonov kron vojnih posojil, ki tudi ne nesejo nič in zdaj nimajo nobene vrednosti. Zato je potrebna pri hranilnici velikanska varčnost in pametno gospodarstvo, da se obvaruje hranilnica poloma in nesreče.

Kako je mogoče, da je mestna hranilnica, ki je bila po »Stražnem« mnenju še dne 4. marca 1921 najvarnejši širotnikovaren denarni zavod, prišla do 11. marca 1921., torej tekom sedem dni, na rob propada, je menda tudi gospodom okrog »Straže« nerazumljivo, ker se je v tem času pri hranilnici ni izvršila prav nobena transakcija. — »Straža« torej teden dni potem, ko je bil razpuščen nepostavno izvoljeni klerikalni odbor, ničesar več ne ve o tem, kar je pisala v prejšnji številki, ne ve več, da je hranilnica po njeni lastni sodbi najvarnejši zavod, da jamči za njo mesto Maribor z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, in da je vsak polom že vsled tega nemogoč. Mnenje »Straže« se je pač spremenilo radi tega, ker gotovi gospodje, katerim so se pod roko že izstavili službeni dekreti, niso prišli pri tem zavodu na svoj račun.

Hranilnica si je izbrala nov odbor, kateri pa gospodom okrog »Straže« nikakor ne ugaja, ker obstoja iz vseh slojev mestnega prebivalstva in se nahajajo v njem trgovci, obrtniki, posestniki in uradniki, v katerem so prišli vsi strank in obeh narodnosti, ki v hranilnici ne uganjajo strankarstva, ampak skrbijo samo za dobrobit in čimprejšnjo sanacijo zavoda. Ta odbor ima možnost, da se lahko vsak dan prepriča o hranilničnem stanju ter bode videl, da operira »Straža« z astronomskimi številkami. Namesto 17 milijonov vojnih posojil bode našel, da jih ima hranilnica danes v računu le nekaj čez 11 milijonov, kateri so pa z vrednostjo hranilnične palače skoraj popolnoma kriti; od predvojnih papirjev pa bode našel, da se nahajajo med njimi tudi taki, ki imajo danes veliko večjo vrednost, kakor stojijo v računu, ter bodo krili eventualne izgube pri avstrijskih papirjih, v kolikor se isti ne bodo izplačali glasom mirovne pogodbe v naši valuti kar pa bode odločila še le reparacijska komisija.

Ker ima mestna hranilnica danes 55 milijonov kron vlog in so se torej vloge napram preje, vključno klerikalni gonji, zvišale za 15 milijonov kron in se vojno posojilo, v kolikor ne bode pokrito z že uvedeno sanacijsko akcijo, krije z vrednostjo hranilnične palače in ker so tudi avstrijski predvojni papirji skoraj kriti s vrednostjo čeških, romunskih in drugih papirjev in ker vrhu tega jamči za vloge še mesto Maribor z vso svojo davčno močjo, je več kot gotovo, da je mestna hranilnica v Mariboru danes eden največjih in najboljših pupilarnovarnih denarnih zavodov v Sloveniji in se želja »Straže«, da bi nastalo pri hranilnici tarnanje in jokanje in preklinjanje, ne bo nikoli izpolnila. Gospodje okrog »Straže« !

Imeli ste hranilnico v Mariboru eno leto v svojih rokah, pa ste se izkazali najslabše zdravnik, ker se za zavod razen uradniškega vprašanja sploh niste brigali in vam je njeno poslovanje bilo povsem španska vas. Brigajte se za svoje zavode, da ne nastane tam tarnanje in jokanje in preklinjanje. Ako pa hočete delati hranilnici brezplačno reklamo, drago vam!

Če imate v mestni hranilnici naložen denar, vam je bilo in vam je vsak dan na razpolago, da ga dvignete do zadnjega vinarja ter vam ga bode hranilnična uprava gotovo tudi do vsakega zneska izplačala, kakor ga izplačate, odkar se je nehala vaše paševanje pri hranilnici, vsaki stranki in v vsaki višini, in prepričate se lahko, da je mestna hranilnica v Mariboru zdrava, bolj zdrava celo, kakor je to vam ljub.

Če pa vam je znana kaka nerednost, javite jo od mestnega magistrata delegiranemu preglednemu odboru, v katerem sedijo tudi gospodje okrog »Straže«, kajti ta odbor ima vsak dan pravico, da se prepriča o poslovanju, delovanju in stanju mestne hranilnice v Mariboru. Če najde ta zakonito izvoljen revizijski odbor kako nerednost, tedaj jo lahko izrabite v svoje politične svrhe, dokler pa nimate nobenega dokaza o kakem nepoštenem delovanju, tako dolgo pa ne sumničite, kajti »le čevlje sodi naj kopitar«!

To bodi odgovor na hujskajoče napade »Straže« in se v nadaljnjo polemiko s prečistitimi častitimi in velečastitimi gospodi okoli »Straže« ne bomo več spuščali. Mislimo pa, da je javnost s tem odgovorom poučena dovolj, da ve razločevati med lažjo in resnico. Gospodje »Stražinega« mnenja pa naj imajo o mestni hranilnici in njenem kakoršno hočejo, njihovo mnenje zavodu ne more škodovati, ker laž ima kratke noge in da »Straža« piše neresnico, o tem so danes prepričani tudi prečistiti, velečastiti in častiti; ker so še danes vključno vsem hujskarjem prepričani, da je mariborska mestna hranilnica najvarnejši denarni zavod. »Straža« pa naj po svoji stari navadi hujska in blati naprej, dokler se v lastnem blatu ne zaduši.

Notranja in zunanja politika.

• Drava kot meja na Koroškem. — Kakor javljajo iz Dunaja, je konferenca veleposlanikov v Parizu že sprejela noto razmejitve komisije, v kateri naznanja zahtevo jugoslov. delegacije, da se določi koroški del Drave kot meja med Jugoslavijo in Avstrijo. Ta zahteva pride v razpravo, kakor hitro bo rešeno vprašanje Gornje Slezije, ki sedaj najbolj zaposluje antantno diplomacijo.

• Borba za Baroš — borba za Trst. Ze delj časa se bide diplomatska borba za baroško luko. Italijanska javnost dopušča, kakor vedno, da stoji na čelu te borbe radikalni fašisti. Dočim se o-

glašajo nekateri zmerni glasovi, ki trde, da baroška luka ne bo delala Italiji resnejše konkurence, ker jo bo morala Jugoslavija zgraditi oziroma razširiti z ogromnimi stroški oziroma razmi potežkočami, pa vpijejo fašisti, da se pri Barošu bide bitka za Trst. Če dobi Jugoslavija Baroš, bo Trst uničen. Zaradi tega mora Baroš k Reki, Reka pa pod suverenost Italije. S to agitacijo delajo fašisti slabo propagando v Kvarnerju, zlasti pa na Reki. Lahko rečemo, da so v tem oziru jugoslov. zavezniki, ker dokazujejo, da Italija hoče ubiti Reko in pustiti Trstu življenje. Vsled tega je na Reki vedno več spoznanja, da bo njena rešitev v popolni samostojnosti. Ne bo dolgo, pa bo Reka spoznala se nadaljno, vzprva morda neprijetno resnico: da leže pogoj za njen poln razvoj v jugoslov. zaledju in če se najožje ne združi s tem zaledjem, bo ostala za vedno bolnik ob Kvarneru. To priznavajo zdaj že fašisti, ki hočejo žrtvovati bodočnost Reke in Baroša, da rešijo Trst. Tako se pretiran nacionalizem popravlja z lastnimi napakami.

• Razorožitev na morju. Ameriški senat je enoglasno sprejel predlog senatorja Boraha, naj se izvede splošna razorožitev na morju. Predlog je bil na to odkazan zbornici, ki ga bo skoraj gotovo tudi sprejela. Prezidentu se je dalo pooblastilo, da povabi angleško, francosko in japonsko vlado k skupni konferenci.

• Pariški komunisti. V Parizu so komunisti in socialisti slavili praznik komune. Pri tem je prišlo do malih spopadov s policijo. Policija je na to izvršila hišno preiskavo pri 80 pariških komunistih, proti katerim je vložena ovadba, da so izdali letake proti vojaškemu naboru. Zaprli niso nikogar.

• Grško-turška vojna. Svet se je tako privadil velikim vojnem, da se nikdo ne zmeni za vojno, ki se vrši že več tednov med turškimi in grškimi četami v Mali Aziji. Vojna ima sicer lokalni pomen in njene operacije so v razmerju z evropskimi vojnami precej skromnega obsega, vendar pa utegne postati za širje evropske kroge jako resen problem, če ne bo kmalu došlo do sporazuma med Grki in Turki. Antanta igra v tem sporu prav čudno vlogo: »pivotal« je zagovarjala grško stališče, odkar se je pa vrnil kralj Konstantin, je odrekla Grški vsako pomoč. Na drugi strani pa ne more podpirati Turčije, s katero je stala svojčas v ostrem boju in ki je država, o kateri ni mogoče reči, ali še obstoja ali ne. Kakor znano, obstojate dve Turčiji: stara Turčija v Carigradu, ki je popolnoma v oblasti antante in katero vzdržuje antanta v svojem lastnem interesu, zavedajoč se, da bi njen konec povzro-

čil oster spor med zavezniki radi Carigrada; druga Turčija je nastala v Angori in njen ustanovitelj mladoturk Kemal-paša razširja svojo oblast daleč po Mali Aziji. Ta Turčija je v nasprotju z antanto in se naslanja na ruske boljševe. Antanta je v hudi zadregi, ker ne ve, kje je Turčija, ki bi morala podpisati sevreško mirovno pogodbo. Če bi bili Grki na strani zaveznikov, bi antanta prav gotovo intervenirala v sporu med Grki in angorsko Turčijo ter pomagala Grčiji, da pride v Mali Aziji do svojih pravic. Na vojnih operacijah samih ni nič posebnega. Grške čete na maloazijski obali so zdaj v ofenzivi, zdaj v defenzivi. Armada Kemal-paše je dobro organizirana in si osvaja postojanko za postojanko. Ker v teh pokrajinah ni zadostnih prometnih zvez, se vrše borbe počasi in so pavze jako dolge. Sedaj nastopa huda vročina, ki bo sploh onemogočila gibanje čet. Izgleda, da bodo zavezniški krogi še dolgo čakali, predno se bo v Levanti zjasnilo.

• Po volitvah na Irskem. Irška je občutljiva točka Anglije. Njen boj za samoupravo je znan širom Evrope. Protivno so se Irce borili za navadno samoupravo, ki bi jim garantirala prost socijalni in gospodarski razvoj v mejah britanskega imperija. Toda že pred vojno in osobito med vojno je zavzela ta politična borba zelo radikalno smer. Organizirala se je stranka tzv. Sinfajnovcev, ki zahteva popolno neodvisnost Irske. Angleži so Irce dolžili, da so med vojno iskali zvez z Nemci. Zaradi tega je bilo več irskih voditeljev obsojenih na smrt. Po vojni se je Lloyd George energično lotil irskega problema in izdelal zakon o tzv. Homerule, ki ste ga sprejeli spodnja in gornja zbornica. Irška je bila razdeljena na južno in na severno področje tzv. Ulster. Dobila je dva parlamenta. Volitve v Ulsteru so se vršile zadnje dni. Ze delj časa si stola nasproti Sinfajnovci in angleške čete ter ne mine skoraj dan, da bi se ne vršili spopadi. Sinfajnovci so dobro preoblikovani z orožjem, municijo in bombami, zato izvajajo sabotaže, kakršnih ne pomni mnogo novejša zgodovina. Angleške čete nastopajo večkrat z vso brezobzirnostjo in tudi oblasti so silno stroge napram vstašem. Ves političen svet je radovedno čakal, kako bodo iz-

Pikaon:

Umirajoči pristan.

Trst, 29. maja 1921.

Mala jadrnica, gnana od lahkega vetrca, je poskakovala po zelenkastih valovih, jih drobila in pršila ter puščala za seboj dolgo, svetlo brazdo. Včasih se je nenadoma zagugala, kakor bi se naju hotela iznebiti ter potem sama pluti brez vsakega vodstva po bleščeči gladini. Nad nama je krožilo nekaj snežnobelih galebov, ki so se včasih spustili na morsk gladino, omočili svoje peroti v morske pene ter se zopet dvignili v solnčne višave.

Pri krmilu je sedel star, že skoro popolnoma sivolas pomorščak. Da se je mnogo gibal po morju, je pričal že ogorel, gubast obraz ter še močne, mišičaste roke. Tičal je v platnenih, čisto opranih hlačah, srajca mu je bila odprta, da so se mu videla kosmata prsa in na še kodrastih laseh je imel poveznjen širokokrajni, precej obrabljen slamnik. Z mirnim pogledom je zrl v jadra, ki so pri močnejšem pišu čudno zacvilila ter vlekel vrv, s katero jih je lahko napejal ali spuščal. Spretno se je umaknil elegantnemu parobrodu, ki je prihajal ravno iz Benetk ter pozdravil nekega znanca, ki mu je mahal s krova »Venezie« z robcem.

Vedno bolj sva se oddaljevala od pristani. Mestni šum je dohajal k nama le še pridružno. Tu pa tam je zabrlizgala

kaka sirena parnikov, ki so neprenehoma prihajali in odhajali.

Sedel sem pri jamboru ter zrl s sanjavi očmi na mesto, od katerega ni dohajal k nama skoro nikak šum več. Medene strehe kupol in zvonikov so se lesketale v solnčnih pramenih, da je skoro jemalo vid. Tudi šipe so se zdele pozlačene. Po pomolu, koder je bilo privezanih več manjših in večjih ladij, je stopicalo nekaj ljudi, ki so se zdeli iz daljave zelo majhen. Nehote sem jih primerjal lutkam.

Okrenil sem se proti krmilarju, ki je privzdigoval še drugo, manjše jadrc. Ker se mu je vtrgala vrv, je spretno splezal na jambor ter jo zopet zvezal. Cohn je pričel drseti s podvojeno hitrostjo, rezal v valove brazde ter metal pene za seboj. Zdel se mi je podoben vznemirjenemu delfinu...

»Vi ste domačin,« sem nagovoril starčka, samo da bi prekinil molk.

»Gotovo ste uganili po narečju,« je hitel dopovedovati ter pričel tlačiti v kratko pipo tobakovo listje. Poznalo se je tudi njemu, da mu je postala tišina nekoliko mučna. »Pravzaprav so moji stariši iz Kanapara,« je nadaljeval, »ali pred mojim rojstvom so se naselili tukaj. Tamle počivajo.« Pokazal mi je s prstom v smeri proti pokopališču.

Okrenil se je v stran, da ne bi opazil ganjenosti, ki ga je objela. Trenutek je vladal težak molk. V daljavi je polzel po valovih okoren ribički čoln.

Prižgal sem si cigareto ter strmel v valovje. Na zadnji del čolna se je obesila dežniju podobna morska žival.

»Povejte mi, kako se vam dopade pod sedanjou upravo, oziroma vlado. Ne bojte se,« sem dodal, ko sem opazil njegov nezaupni pogled, »nisem nikak policijoto.«

»Hm,« se je oglašil, potegnil iz pipe ter pljunil zaničljivo v stran, »ni treba, da vprašate mene, na pristanišče pogledite, dovolj jasno vam bo karakteriziralo sedanjí položaj. Razen par izletniških parnikov, ki vozijo ljudstvo v kopališča in par nerabnih večjih ladij, ki čakajo popravila, ne bode videli nikakega blagovnega parnika, ki bi vozil tovore iz drugih dežel. Kaka razlika med prejšnjim in sedanjim življenjem, skoro, kakor med nočjo in med dnevom. Takrat so prihajali parniki dan za dnevom in dalo se je kaj zaslužiti. Moj edini zaslužek je sedaj vozarjenje ljudi po pristanu.«

Na horizontu, ki se je spajal s temno modrino firmamenta, se je pojavil italijanski torpedni rušilec. Iz rjavočrnega dima je plapolala trikolora.

»Kaj pa pravi delavstvo,« sem vprašal ter zalučal ogorek v vodo, da je zacvilala.

»Ni ga hujskega sovražnika Savojev kakor je ono. Vse je izrazito republikansko ali komunistično. Po razkolu na bolonjskem kongresu so se socialisti precej oslabili. Pri sedanjih volitvah so dobili manj poslancev kot pri zadnjih, ali v kljub temu trde nekateri listi, da pomeni to

novo njihovo zmago. Resnično, ker se tiče delavstva, jim slaba prede. Pri angleški se je priteplo iz cele Italije, posebno iz Kalabrije in neapeljske provinc mnogo sumljivih elementov, ki so se nadejali tukaj masnih dohodkov. Zasedli so vsa mesta v tovarnah, ladjedelnicah in arzenalih ter odvzeli domačinom radi malenkostnih mezdnih zahtev vsak zasluzek. Te brezposelne trpine, ki imajo doma tudi družine, vidite potikati se po starem mestu in ob moli. Prej nekako dobro situirani, hlastajo sedaj za vsako liro zaslužka. To imamo od aneksije.«

Umakniti sva se morala »piroscafu«, ki je vozil na Punta sutile. Vali so premetavali naš čoln kot orehovo lupino.

Italija se hvali pred inozemstvom, je pričel krmar sam, »kako da je bogata. Druge države imenjuje samo »paesi poveri«. — Kako puhlo je to besedičenje, pričajo že njeni ogromni davki. Davek morate plačati na vsako malenkost, na klobuke, obleke, pižamo, cigarete, žveplenke, da celo na listke, ki označujejo v izložbah cene poedinim predmetom. Čudno še, da nam ne obdavičajo zraka, katerega vdihavamo.«

Krvavordeča solnčna obla je padala v vsemirje. Njeni rubinasti žarki so lahko poljubili morje, bicaren pristan in firmament. Nastal je mrak. Prameni v svetlini so tipali po mirni gladini, kakor da bi nečesa iskali.

Vzbudila sva se iz zamisljenosti ter se molče zopet vrnila proti mestu.

padle volitve v prvem irskem parlamentu v Ulsteru. Rezultat je po zadnjih vesteh sledeči: unionisti so dobili 40 mandatov, nacionalisti 6 in sinfajnovci 6. Te številke kažejo, da so najmočnejši unionisti, ki so za sedanje razmerje z Anglijo. Lahko si mislimo, da te številke niso jasen izraz ljudske volje. Sinfajnovci so razočarani, a Lloyd George je zopet utrdil svojo pozicijo.

Politični atentat na angorsko vladno. Atenska agencija doznava iz Smirne, da se je izvršil nedavno napad na člana tajnega odbora narodne skupščine v Angori. Pri tem je bil Izzet pašah lahko ranjen. Pristaše Enver beja, ki so skrivoma došli v Angoro, so zasledili in večinoma obesili. — Politična vest, ki se sliši kakor pravljica iz »Lisic in ene noči«.

Zanimivosti.

Vsakdanja drama. To se je dogodilo v Parizu. Njej je bilo 15, njemu pa 16 let. Ona je bila šivilja, on pa agent nekega zavarovalnega društva. Vzljubila sta se; kaj je bolj naravnega nego to, da se vzljubita 15letna punca in 16leten fant? Toda ljubezen 15letne Jeanne Vallet ni bila tako čista, kakor ljubezen 16letnega Georges Vaucouse. Ona ni hrepčela le po njem, kot po ljubimcu, ampak mnogo bolj po vzdrževalcu. Pričakovala ni od njega samo besed ljubezni, zaljubljenih pogledov in nežnih stisnjajev rok, ampak pred vsem — daril. Taka je pač velika večina današnjih modernih deklet. On pa je imel komaj 450 frankov mesečne plače. Kako naj bi ji potem neklinal darila? In nekega dne je stopila predenj ter mu povedala, da mora biti med njima konec. Lahko zanjo, težko zanj, ki jo je ljubil. Ne, konec ne sme biti, ne sme, ne sme. Ponudil ji je zakon in ona ga je sprejela. Zakon, saj to je za mlado 15letno dekle kakor dogdba iz romantične povesti iz divnih starih časov. Zakon... Nenadoma bo postala gospa, poročena žena, kako imenitno, kako romantično. Sprejela je njegovo ponudbo in postala njegova žena — gospa Jeanna Vaucouse. Toda zakon ni romantična zgodba, zakon je trda vsakdanjost. Ta vsakdanjost pa mladi gospej Jeanni ni ugažala. Težko se je uživljala v novo življenje, v resno delo, v skrb, končno pa je spoznala, da za take stvari sploh nima talenta in 45 dan po poroki je George dobil zvečer, ko se je vrnil domov mesto žene le hladno pismo: »Oprosti, da sem tako naglo odpotovala, toda veruj mi, tvoje življenje ni tako, da bi se moglo složiti z mojim. Težko mi je, zelo težko, da sem ti morala napraviti to žalost, no, drugi bom bolj premislila, predno se bom poročila. Naj mi oprosti tudi tvoja mama, kako sem jo zelo rada imela. Toda ni dovolj ljubiti tašco, če se ne zлага z možem. Bolje, da te zapuščam sedaj, kakor pa da bi te čez 10 let. Kajti drugače bi se sploh ne moglo končati, ker moja nesreča je to, da se ne morem privaditi delu. Bolje torej, da se razstanem sedaj. Z bogom, dragi, do vršeno je.« Dovršeno? Da, zanjo, ali ne zanj? Zalosten in pobit je iskal George svojo ubeženo ženo okrog in ko jo je našel končno na pariški ulici du Chateau, je odgovoril na njeno pismo s tremi streli iz samokresa. Zadel jo je, toda usmrtil ne; v bolnici je zopet popolnoma okrevala, on pa je bil obsojen na leto dni ječe in 100 frankov globe.

Dnevna kronika.

Ze zopet jo je nekdo potegnil. »Straža« z dne 30. maja t. l. mi pod naslovom »Scharfrichter Tone Vahtar in slovo iz Maribora« želi srečno pot. Naravnost imponira mi kavalirska pazljivost gospodov okoli »Straže« do moje malenkostne osebe, le to pot jih je nekdo pošteno potegnil, ker gosp. dr. Tauc sploh ni bilo v Mariboru, kolikor je meni znano. Ali je pa morda bil pri uredniku »Straže«, s katerim sta se pogajala, za koliko bi prevzel agitacijo v Prekmurju za vstoličenje Karla Habsburškega? Pa recimo, da dirigira gospoda pisca njegova stranka v Prekmurju v imenovanju svrhu; ali bi šel brezplačno tja? Jaz sem pa že bil v Prekmurju in sicer tedaj, ko smo Prekmurje zasedli, t. j., ko so gospodje okoli »Straže« junaško doma sedeli, in če me sedaj stranka tja dirigira, bom zopet šel, brez strahu, da me bojo Prekmurci obesili na vrbo. Šeenkrat, hvala za pazljivost, T. V.

Orli in Habsburžani. Pri Sv. Tomažu nad Ormožem so imeli Orli shod. Raznesle so se vesti, da je nek Orel na tem shodu bodril svoje tovariše, češ, naj vztrajajo in delajo složno, pa bo zopet naš cesar Karel na prestolu. Koliko je na teh vesteh resnice, bo ugotovila uradna preiskava, ki je že uvedena. Ni izključeno, da bi se v orlovskih vrstah ne skrivali tudi take vrste tički. Med vojno so bili Orli večinoma jako vneti prijatelji »pobožnega Karla in Cite«. Sicer pe ne obdolžujemo pavšalno organizacije kot take, kakor delajo klerikalni listi, kadar očitajo Sokolu brezverstvo.

Z ozlirom na našo včerajšnjo notico »Svabčarski kavalir« smo prejeli od g. P. še sledeč odgovor: Ni res, da sem nedostojno opozoril g. kap. M., da se ne spodob, da izživa s švabčarjenjem, ampak sem ga opozoril v najdoslednejši obliki. V dokaz, da na to sploh ni reagiral naj služi to, da je, ko me je vdaril, še bolj izzivalno nadaljeval popolnoma privaten razgovor z dotično gđno. jugoslovensko učiteljico. Da bi bil predenj pljunil ni res. Potrebno satisfakcijo si že še preskrbim, poprej pa bo še govorilo sodišče. P. — Ker bo torej prišla cela afera pred sodišče, jo smatramo za nas končano in nadaljnih »pojasnil« in »odgovorov« ne bomo več priobčevali. Uredništvo.

Petar Mišić. Na Dunaju je umrl od srčne kapi general Petar Mišić, poveljnik srbske donavske divizije.

Pogreb dr. Vesniča. Včeraj, v torek, se je vršil v Parizu pogreb pokojnega poslanika dr. Vesniča. Njegove telesne ostanke prepeljejo pozneje v domovino. Vesničeva soproga poteka iz zelo bogate ameriške obitelji.

Srednje šole v Sloveniji bodo končale letošnje šolsko leto dne 28. t. m.

Kresni večer. Mariborska podružnica Jugoslovanske Matice priredi kakor lani, tudi letos, v vrtu kasarne Kralja Petra I. (poprej vojne realke) »Vidovdanski kres« dne 20. t. m. zvečer. Prosimo vsa društva in posameznike v Mariboru in okolici, da dotičnega dne opustijo vsako večjo prireditev. Vsakoletni mariborski »Vidovdanski kres« naj bi bil manifestacija Slovencev v narodnem Mariboru, katerega naj bi se udeležila vsa narodna društva in vsi zavedni Slovenci.

Začasna sprememba novega voznega reda. Načelnistvo glavnega kolodvora nam sporoča, da se v smislu naše včerajšnje notice radi šolske mladine preloži odhod vlaka številka 801 za vse delavnike do konca šolskega leta na stari vozni red. Vlak št. 801 bo odhajal torej iz Maribora mesto ob 12:45 ob delavnikih ob 13:20. Ob nedeljah in praznikih pa bo vlak vozil po novem voznem redu, t. j. ob 12:45.

Obrtni shod. Prošlo nedeljo se je vršil ob 16. uri v Narodnem domu obrtni shod. Obisk je bil primeroma dober. Razpravljalo se je o malem obrtniku in o davčnih zadevah. Govorila sta gg. Novak in Trošt ter končno predlagala resolucijo, v kateri mariborsko obrtništvo zahteva, da se določajo davki za celo državo po eni skali; da se uvede posebna komisija, ki naj ugotovi dohodnino in kaj je treba doplačati za leto 1919 in 1920; da se morajo dalje na podlagi resničnih navedb s strani obrtnikov-davkoplačevalcev davki specifiirati in pravčasno predpisati, da bodo vedeli kdaj, koliko in zakaj morajo plačati davke. Dalje zahtevajo v resoluciji, da se morajo vpeljane davčne knjižice obligatorično dostaviti vsakemu davkoplačevalcu. Resolucija je bila odposlana finančnemu ministrstvu v Beogradu, finančni delegaciji v Ljubljani ter davčnemu uradu v Mariboru.

Trgovski sestanki. Slov. trgovsko društvo bo prirejalo odslej redno vsak prvi četrtek v mesecu sestanke slovenskega trgovstva, na katerih se bo razpravljalo o tekočih trgovskih vprašanjih. Slovensko trgovstvo vabimo, da se teh sestankov v čim večjem številu udeležuje. Prvi tak sestanek se vrši v četrtek 2. junija zvečer v Narodnem domu.

»Jadran«, društvo beguncev z juga, priredi v soboto 4. junija v Narodnem domu družabni večer. Naj ne izostane noben Primorec in prijatelj

društva. Zabave ne bo manjkalo, »flociralo« se bo dosti in po ceni!

Koroško akademsko društvo »Obir« v Zagrebu se tem potom vsem onim, ki so se odzvali prošnji za denarne podpore potom nabiralnih pol, najtopleje zahvaljuje.

Splošnemu društvu državnih vpokojencev, podružnici v Mariboru, se je po dolgem iskanju posrečilo dobiti društveni lokal in sicer je bil gosp. predsednik okrožnega sodišča tako naklonjen, da je dal društvu na razpolaganje sobo št. 53 v I. nadstropju sodnega poslopja. V ponedeljek 6. t. m. ob 18. uri se vrši v novem lokalu odborova seja.

V Studencih je bil izvoljen za župana pomožni delavec komunist Kalloch, ki je zagizen nemčur. Podžupan je znani Nachtigall. Internacionala pa takal!

Angleži in naši rudniki. Iz Mežiške doline poročajo, da je lastnica tamosnjega svinčenega rudnika, neka nemška družba, ki ima sedež v Celovcu, kar na lastno pest prodala svoj rudnik angleški rudokopni družbi. Ko so došli Angleži prevzemati, so na svoje veliko začudenje izvedeli, da ima pri tej knjižji besedo tudi naša vlada, ker celovška družba ne more prosto razpolagati z rudnikom, ki leži v naši državi.

Kurz za srbohrvaščino z latini in cirilico, brezplačno, se prične 6. t. m. v glavnem za začetnike. Eventuelni reflektanti srednješolci in učenke, večši slovenščine ali samo nemščine, naj naznaniijo svoje naslove v upravljalni do 4. t. m.

Poskus samomora. V torek dopoldne se je v mestnem parku izprehajal vojak s puško. Okrog tri četrt na dvanajsto uro je počil v severnem delu parka oster strel iz karabinke. Na klopi je ležal dotični vojak in krvavel iz prsi. Bil je takoj obveščen rešilni oddetek, ki je ranjenca za silo obvezal in na to spravil v bolnišnico meljske Aleksandrove vojašnice. Vojaku je ime Gjorgje Tišma, je star 20 let in je kot podnarednik služboval v tukajšnji podčastniški šoli. Poskusil je storiti samomor, kar pa mu ni uspelo, ker mu je krogla prebila levo prsno krilo, ne da bi se dotaknila srčnega mišičevja. Vzrok samomora ni znan; pravijo, da je že par dni kazal znamenja duševne zmedenosti. V tem razpoloženju je šel v park in se tam ustrelil. — Ob sklepu doznavamo, da vzroka poskušene samomora podnarednika Gjorgje Tišme ni iskati v duševni zmedenosti. — Podnarednik je bil zapleten v neko tatvino, ki se je izvršila v »Vesni«. Predno ga je nameravala policija aretirati, je šel v park in se skušal ustreliti. Bil je ravnokar v službi pred »Vesno« blizu parka in temu je pripisati, da je imel pri sebi vojaško puško.

Vsled nesrečne ljubezni skočila v Dravo. 18letna služkinja Angela Gotlič, ki je bila v poskusni službi pri nekem tukajšnjem podjetju, se je baje v torek popoldne v mestnem parku sporekla s svojim ljubčkom, nekim železničarjem, in na to vsa obupana tavela po mestu. Okrog 18. ure so opazili pasanti na državnem mostu, da se je neko mlado dekle povzpelo čez ograjo starega mostu in se v trenutku strmoglavilo v dravske valove, ki so nesrečno žrtev nesli dalje po deroči reki. Nudil se je mučen prizor. Samomorilka se je obupno borila z valovi in še v bližini železniškega mostu so njene dvignjene roke molele nad vodo. Ker ni bilo v bližini nobenega čolna, — ker je Drava zelo narasla in je ravno na tem mestu vsled mostov silno deroča, je bila rešitev mlade samomorilke izključena. Oblasti so dognale, da je ta samomorilka prej imenovana služkinja Angela Gotlič, ki je ravno na dan svojega godu poiskala smrt v deroči Dravi. Tako ima ljubezen tudi v naših malo romantičnih časih svoje žrtve!

Iz policijske kronike. V gostilni »Pri zlatem konju« so bili aretirani radi razgrajanja Franc Berjak, Ivan Burnik in Franc Dežnik. Dobe zato primerno plačilo. — Hlapcu Vidu Melinu je bila ukradena iz hleva v noči od 27. do 28. maja 1900 K vredna konjska oprema. Se svari pred nakupom. — Na glavnem trgu je izgubila Eliza Sanija usnjato denarnico.

Hotel pri sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru je v polnem obratu. Leži dobro uro hoda od postaje Bistrica — Bohinjsko jezero ob vzhodni najlepši obali divje-romantičnega jezera.

Vozovi pri vsakem vlaku na postaji ali v vasi Boh. Bistrica. Gostom tega najlepšega in najmodernejše opremljenega alpskega letovišča je za primerne cene na razpolago: 40 sob s po dvema posteljama (več na zahtevo) z razgledom v gozd, na park ali na jezero, prvovrstna obilna hrana in preskrba, kopališče, čolni za vožnje po jezeru. Poštni, brzojavni in interurb. telefonski urad v hiši. Krasni izprehodi v bližnji in daljni okolici; izleti k Savici, k sedmerim triglavskim jezerom, na triglavsko pogorje itd. Kdor hoče preživeti par dni ali tednov v najlepšem miru in brezšumnem tihožitju ter vmiriti svoje razdražene živce, naj pride gori, ne bo mu žal. Dopiši in vprašanja naj se naslove na upravo, ki bo vsako željo točno vpoštevala.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko oskrbo za sodni okraj Ljutomer, ki opravlja obenem posle Drž. krajevne zaštite dece in mladine, je imelo dozdaj K 6679:42 v dohodkov in K 4165:80 v izdatkov. Dohodki sestoje iz državne podpore, članarine društvenikov, raznih darov in zbirk šolskih vodstev ter župnijskih uradov. — Imena darovalcev navesti, je radi pičlega prostora nemogoče. Društvo je izdalo dozdaj podpore 38 otrokom vsega sodnega okraja, deloma v blagu za obleke, deloma v denarju. Poleg tega je razdelilo med vojne sirote 50 parov lepih čevljev. Društvo se obrača do vseh človekoljubnih src s prošnjo za izdatno podporo v denarju in blagu. Opozarja obenem na svoj cvetlični dan v Ljutomeru, dne 5. junija in na to, da se vrše na ta dan zbirke pri šolskih vodstvih in župnijskih uradih v isti namen.

Kultura in umetnost.

Burmestrov koncert. Kakor že javljeno se vrši Burmestrov koncert v ponedeljek, dne 6. t. m. v veliki Götzovi dvorani. Pisati o Burmestru na dolgo in široko bi bilo škoda, ker je svetovno znan vijolinist. V njem so združene vse dobre lastnosti velikega umetnika, tako fenomenalna tehnika Paganinija kakor gracija Sarasata in globoka resnost Ernesta Joachima. Willy Burmester je pravi Rafael med goslači. Pred prodaja vstopnic se vrši v trgovinah Höfer, Šolska ulica, ter Zlata Brišnik, Slovenska ulica.

Sokolstvo.

O Zlet Mariborskega Sokolskega Okrožja, kateri se vrši dne 5. junija 1921 na vrtu kr. voj. realke vsebuje nastopni spored: 1. Ob 8. uri zjutraj zbirališče članov in članic pred Sokolskim domom v Studencih, odhod k dopoldanskim skušnjam v realko. 2. Popoldne zbirališče pred Narodnim domom ob 2. uri, nato pohod po mestu. 3. Ob 15. uri javna telovadba s sledečimi točkami. — 1. Clani: Zupne vaje za leto 1921. 2. Clanice: Zupne vaje za leto 1921. 3. Naraščaj studenskega Sokola: Igre. 4. Orodna telovadba članov. 5. Clani: proste vaje za 2. pokr. zlet v Osijek 1921. 6. Clanice proste vaje za vsesokolski zlet v Ljubljano leta 1922. Po telovadbi velika veselica s srečolovom plesom itd.

Pragersko. Naš sokolski odsek je priredil v torek zvečer že drugo lepo uspelo predavanje, na katerem je govoril župni starosta brat dr. Pivko o ideji jugoslovenskega jedinstva, ki jo mora predvsem vsak zaveden Sokol gojiti. Na to je razvil propagandno delo, ki ga naj sleherni pragerski Sokol vrši v tem kraju, da se bo naš odsek čimpreje razvil v močno samostojno društvo in razprostrl svoja krila tudi na bližnje vasi, ki sedaj še spijo in čahajo, da jih pokliče k življenju pragerski Sokol. Predavanje, ki se ga je udeležilo častno število Sokolov in Sokolic, se je vršilo na vrtu gosp. Dolničarja in bo brat dr. Pivko isto čez tri tedne nadaljeval. Pred predavanjem pa je župni starosta telovadil z naraščajem in člani ter se zelo pohvalno izrazil o vspehih, ki smo jih dosegli v tem kratkem času. Zata upamo, da bo tudi prva prireditev naraščaja dne 12. junija lepa uspela.

Ne pozabi naročnine!

Sloven. narodno gledališče.**Repertoire bodočih dni:**

V sredo 1. junija: „Galeotto“. Ab. B—38.
V četrtek 2. junija: „Revolucijska svatba“. Ab. A—36.
V petek 3. junija: Zaprto.
V soboto 4. junija: „Boccaccio“. Izv. ab.

Gospodarstvo.**Borza 31. maja.**

Curih: Berlin 9:10, New York 574, London 22:23, Pariz 47:35, Milan 29:95, Praga 8:25, Budimpešta 2:45, Zagreb 4:30, Varšava 0:55, Dunaj 1:35, avstrijske žigosane krone 1:08.

Zagreb: Berlin 211—212, Italija 692—694, London 512—514, New York 129:50—131, Pariz 1090—1094, Praga 191 do 192:50, Svica 2280—2310. Valute: Ameriški dolarji 128—129, avstrijske krone 23—23:50, carski rublji 37—40, češko-slovaške krone 196—198, francoski franki 1085—1095, napoleond. 440—445, nemške marke 215—217, romunski lei 224—0, souvereigni 255, italij. lire 0—682:50, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 602—606, nemške marke 957—963, angleški funti 2320—2340, francoski franki 4930 do 4970, italijanske lire 3125—3145, jugoslovanske dinarji 1784—1804, poljske marke 57:25—59:25, švicarski franki 10:425—10:475, češkoslovaške krone 864—870, madžarske krone 222:50 do 225:50.

Vabite se, da se udeležite „Ljubljanskega velikega semnja“ kot razstavljalci. Rok za prijave je podaljšan do 10. junija t. l. Vse informacije brezplačno pri sejmskem uradu, Ljubljana, Turjaški trg 6, 2. nadstr.

Priseljevanje trgovcev in obrtnikov v Maribor.

Med drugimi stanovi, ki so se naselili v Mariboru od časa osvoboditve do danes, je tudi mnogo trgovcev in obrtnikov. Naseljujejo pa se tudi še sedaj, kljub temu, da morajo na stanovanje in lokale čakati včasih po celo leto, pohajajo med tem časom brez dela po mestu in porabijo pri tem mnogo svojega premoženja. Zakaj? Zato ker si vsakdo domišlja, da je danes Maribor najprikladnejše mesto, kjer se da hitro in veliko prislužiti. Toda resnica je čisto drugačna. V Mariboru je trgovstvo in obrtništvo imelo že od nekdaj težko stališče. Moralo je biti oster boj za eksistenco in v tem boju je zmagal le oni, ki je bil res podjeten, priden, pošten in ki si je znal pridobiti naklonjenost ljudstva, osobito onega z dežele. Pred osvoboditvijo pa je imel Maribor mnogo večjo okolico, trgoval je tudi z onimi deli dežele, ki se danes nahajajo onkraj državnih mejnikov, osobito z odsekom proge Spilje—Radgona ter z južnim delom Koroške. Danes pa vsega tega ni, trgovsko okrožje Maribora je danes veliko manjše. V sled tega in v sled še drugih vzrokov je nastala zadnji čas v mariborski trgovini in obrti stagnacija, ki preti postati usodna. Če bo trajala še dalje, kar je čisto gotovo, še več, gotovo je celo, da bo od dne do dne večja, bo nastala kmalu resna nevarnost konkurzov. Umevno je torej, da bi bilo otvarjanje novih trgovin ali obrti v Mariboru pod danimi razmerami naravnost brezsmiselno, ter bi nastopajočo krizo le še pospešilo in povečalo. To naj pomislijo vsi oni trgovci in obrtniki, ki se še nameravajo naseliti v Mariboru. Drugače je seveda, kar se tiče prevzemanja

že obstoječih nemških trgovin po Slovencih. To je v narodnem oziru vsega kor vredno, da se pozdravi, toda novi lastnik Slovenec, ki prevzame kako nemško trgovino, naj jo vodi dalje v smislu svojega prednika, torej v isti stroki. Kdor pa misli začeti s trgovino na novo, oziroma z novo stroko, ima dovolj boljših mest na razpolago, posebno po naših obmejnih krajih ter v Prekmurju in v Medžimurju. Tam je pomanjkanje trgovin in obrti raznih strok precej veliko in v mnogih krajih si prebivalstvo samo želi trgovcev in obrtnikov, ki bi bili pripravljeni zalagati ga z dobrim in solidnim blagom ter oskrbovati z dobrim obrtniškim delom. Toda ne samo ob naši meji, tudi drugod po raznih krajih naše širne Jugoslavije, je še mnogo krajev, kjer bi pridnemu trgovcu in obrtniku cvela prava sreča. Naj navedemo samo en konkreten slučaj. Te dni smo prejeli pismo nekega Mariborčana, ki je nedavno otvoril trgovino v Ohridi ob Ohridskem jezeru v Stari Srbiji. Iz njegovega pisma je razvidno, da je v Ohridi, ki šteje 12.000 prebivalcev ter leži ob ohridski Rivieri, pravi raj, jako veliko pomanjkanje trgovcev in obrtnikov, posebno pridnih, ki bi lahko krasno uspevali. Naj se nihče ne plaši daljave. Mi Slovenci ne smemo ostati vedno uklenjeni v te ozke naše meje med Gorjance in Karavanke, upoštevati moramo začeti, da je naša domovina tudi zemlja onkraj teh pogorij vse doli do Balkana.

g Naši trgovci in nove poštne pristojbine. Z ozirom na dejstvo, da je Maribor proti severu zaprt z državno mejo, so mariborski trgovci naročali zadnje čase mnogo trgovskih predmetov z Avstrije po pošti. Sedaj pa, odkar so poštne pristojbine tako gorostasno visoke, si mora to vsakdo dvakrat premisliti in dejstvo je tudi res, da je ta prekomejna poštna trgovina zadnje čase čisto zaspala ter tako še bolj povečala bližajočo se krizo mariborske trgovine. Finančno in poštno ministrstvo s tem menda in računalo, ali pa ni upoštevalo in dobro bi bilo, da bi vsaj sedaj kaj ukrenilo, da se ta trgovina zopet obnovi.

g Novi obrtni zakon bo izdal minister za trgovino in industrijo. Zakon bo veljal za vso državo. Tudi minister za šume in rude je predložil osnutek enotnega gozdarskega zakona za celo državo. Sestale se bodo posebne komisije, ki bodo oba zakona pretresle in stavile morebitne dodatne predloge.

g Naša pooblaščenca trgovinska agencija v Londonu je obvestila ministrstvo za trgovino, da so vse angleške tvornice ustavile oddajanja blaga in da so vse angleške banke prenehale eskomptirati menice naših državljanov. Ta ustavev vsakega kredita je nastala, kakor poroča agencija, radi tega, ker večina naših trgovcev ni izpolnila svojih obveznosti napram angleškim tvrdkam. g Urad Ljubljanskega velikega semnja naznanja vsem zainteresiranim krogom, da je rok za prijavo k udeležbi „Ljubljanskega velikega semnja“ na željo interesentov podaljšan do 10. t. m. Od prijav, predloženih do tega roka, se ne bo zahteval nikak povišek na najemnin izlozbenega prostora.

Ljudska knjižnica**Narodni dom, I. nadstr.**

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Odvetniška pisarna v Mariboru išče **solicitorja**, najraje penz. sodnega uradnika. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod št. 738: 3—1

Potnik, zanesljiv in vesten, ter dobro vpeljan, se išče proti dobri proviziji. Naslov pove uprava lista. 736

Išče se za dobro plačo prazna **soba** z posebnim vvhodom. Ponudbe pod F. H. na upravo lista. 735 3—1

Dobro ohranjeno **moško kolo** se proda. Studenci, Obrežna cesta št. 5. 742 2—1

Soba s celo oskrbo išče s 1. ali 15. junijem mladi gospod v centru mesta ali na Melju. Ponudbe pod „Uradnik“ na upravo. 736 3—3

Izgubila se je v Cirkoveh ob Pesnici škropilnica (Gieskanne) in nova suknja. Kdor jih je našel, naj oboje odda proti nagradi v upravnistvu „Tabora“. 741

Izgubila se je denarnica z 200 K in raznimi drugimi papirji. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda v našem upravnistvu. 739

Dobro ohranjeno **moško kolo** se jako poceni proda. Vpraša se v Cankarjevi ulici št. 1 pri hišniku.

Samost. gospa

išče v Mariboru ali okolici stanovanje, obstoječe iz 1—2 nemeblovanih sob in kuhinje, ev. tudi hrano. Ponudbe prosim naj se naslovijo na Gandini, Maribor, Wildenrainerjeva ulica 8. 740

Otvoritev trgovine!

Naznanjam, da sem otvoril v Mariboru, Aleksandrova cesta 27 (preje Th. Schifko) **trgovino z manufakturnim blagom papirjem in galanterijo.**

Prizadeval si bodem, da postrežem svojim odjemalcem z najboljšim blagom in po nizkih cenah.

Za obilen obisk se priporoča

Anton Poš.

Naznanilo!

Razprodaja radi izpraznitve raznovrstnih predmetov za ročna dela, predtiskanih in izgotovljenih ročnih del, kakor tudi šolskih in pisarniških potrebščin pri 716

Viljemini Berl, Solska ulica št. 4

? ? ?

Kam pa gremo na večer po truda polnem vročem dnevu, da se odpočijemo in ohladimo?

Na senčnati prahuprosti vrt

Gostilne „pri dravski brvi“

Maribor, Strma ulica št. 11.

Izborna domača kakor tudi dalmatinska vina pivo, pristni gorski hrušovec in domača klobase. — Za obilen obisk se priporočata

F. in K. Prohaska, gostilničar.

Vabilo

na **subskripcijo delnic Mariborske tiskarne, d. d. v Mariboru.**

Redni občni zbor dne 25. aprila 1921 je sklenil, zvišati delniško glavnico

od K 2.000.000— na K 2.500.000—

ter pooblastil upravni svet, izdati 2500 komadov novih delnic po K 200— nominalne, glasečih se na ime, pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se pridrži pravica do nakupa ene nove delnice na pet starih po kurzu K 300—.
2. Ostale delnice se prepustijo po kurzu K 400—.
3. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 10 in 25 delnic.
4. Delnice participirajo na čistem dobičku podjetja od 1. julija t. l. dalje.
5. Kupnino je polno vplačati pri podpisu.
6. Rok za subskripcijo delnic se prične dne 10. junija t. l. in traja do vštete 30. junija 1921.
7. Kot podpisovalnica fungira **Mariborska eskomptna banka, njena podružnica v Murski Soboti in ekspozitura v Gornji Radgoni in Rogški Slatini.**
8. Reparticijo delnic si pridržuje upravni svet.

Maribor, v juniju 1921.

Upravni svet Mariborske tiskarne
d. d. v Mariboru.

733 5—1

Nova dalmatinska klet

raznovrstnih dalmatinskih
črnih in belih vin iz otoka Visa.

Prodaja na debelo in drobno čez ulico
v Vetrinjski ulici št. 9.

735 3—3

KNJIGOVEZNICA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRSBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!